



1963-1993: Trenta anys de rock català

Rock amb denomi(nació) d'origen

Al llarg de les darreres dècades músics de tot el món, de cultura no anglosaxona, han maldat per adaptar un ritme ja universal, com és el rock, amb les arrels pròpies de la seva cultura. Les eines utilitzades han estat diverses: la llengua, les lletres, els instruments, les cançons, la sonoritat.

Els músics catalans no han estat aliens a aquest procés, que a casa nostra començà ara ja fa trenta anys.

1963-1968

Els inicis

Amb l'edició del disc "Amic Elvis", l'any 1963, Francesc Heredero iniciava, potser sense saber-ho, la història del rock català, entès com el rock fet en llengua catalana. Heredero, que rebia diàriament centenars de cartes de fans, era un cantant, en el més pur estil Elvis Presley, que ja havia editat altres discos en castellà, també musicalment deutors del "rei del rock". Durant aquesta primera època molts grups, més que no pas crear repertori propi, feien versions d'èxits anglosaxons, com ara Els Dracs amb "La casa del sol naixent", The Bonds amb el "Satisfacció" dels Rolling Stones o Els Drums amb "El submarí groc" dels Beatles.

La creació d'arrel autòctona es limità, en aquella època, primer a Els 4 Gats, amb Quico Pi de la Serra i els germans Jordi i Albert Batiste, i després al Grup de Folk, un col·lectiu que, amb només dos anys d'existència (1967-68), marcà un punt d'inflexió en el desenvolupament del rock català.

El Grup de Folk, que agrupà més de dues dotzenes de cantants i músics (Pau Riba, Maria del Mar Bonet, Ovidi Montllor, Jaume Sisa, Jaume Arnella, Els Tres Tambors amb els germans Batiste) ben aviat es trencà. Un sector, més clàssic, volia aprofundir en el folklore autòcton fet amb instruments tradicionals. L'altre sector, seguint l'evolució del folk americà, s'electrificaria donant lloc a la Música Progressiva.



Máquina!, el grup de culte de la Música Progressiva.

1969-1972

La Música Progressiva

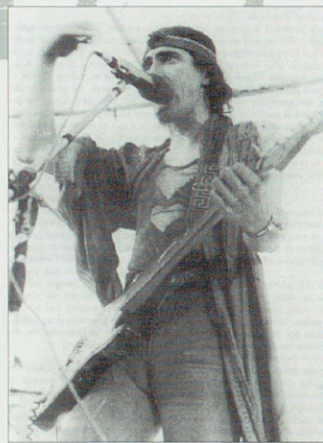
La majoria de grups d'aquesta època canten en anglès, com a desmarcament del rock que es feia a Espanya i com a venjança cap al moviment de la Nova Cançó que mai va ajudar al rock.

Máquina! fou el grup insígnia de la Música Progressiva, un estil que, malgrat provenir del folk, estava de fet connectat amb el rock underground anglosaxó. Máquina! va ser de fet qui va introduir l'underground a l'Estat espanyol, trencant radicalment amb tot el rock fet fins aleshores i convertint-se de la nit al dia pràcticament en un grup de culte. La Música Progressiva, en la qual també destacaren Vértice i Agua de Regaliz, més tard Pan&Regaliz, va aparèixer tan ràpidament com va desaparèixer. Foren uns anys fulgurants, intensos i irrepetibles.

Música Dispersa, amb Jaume Sisa, tot i que emmarcat dins l'underground, és el primer intent de trobar una sonoritat autòctona que trenqués amb l'excessiu mimetisme cap a la música anglosaxona.

Capítol apart mereix Pau Riba, que a banda de convertir-se en símbol de tota una època, el hippisme,

marcà la primera gran fita del rock català. Gràcies a unes excel·lents lletres, una concepció del rock com a espectacle, inèdita fins el moment, i una música absolutament personal i no mediatitzada per clíxés foranis recollida a "Dioptria 1", recolzat pel grup Om, i "Dioptria 2", ja tot sol. En la línia de Pau Riba, però amb una concepció més teatral de l'espectacle a donar dalt l'escenari, trobem Oriol Tramvia, provinent també del Grup de Folk.



Pau Riba en el seu apogeu artístic.

1973-1977

El Rock Laietà

El 1973 s'inaugura al carrer de l'Argenteria de Barcelona, el Zelleste, un petit club que marcarà època, i donarà nom, per la seva proximitat a la Via Laietana, a tot un moviment musical, el Rock Laietà, constituït pels grups que actuen en aquest local.

Els músics que protagonitzen aquests anys són pràcticament els mateixos de la Música Progressiva,

però ara la gran majoria de peces que componen són instrumentals i quan canten ho fan en català. En aquest moviment cal emmarcar Toti Soler, la Batiste amb Jordi Batiste, Música Urbana (els músics que acompanyen Joan Manuel Serrat), Secta Sònica, Jordi Sabatés, Iceberg amb Max Sunyer o la Orquestra Mirasol, més tard Orquestra Mirasol-Colores, autèntica capdavantera en un primer moment del moviment del Rock Laietà. Tots ells amb major o menor intensitat intenten fusionar diferents estils musicals (salsa, jazz, música mediterrània, flamenc).

El Rock Laietà, però, es donà a conèixer massivament a partir del 1975 amb la primera edició del "Canet Rock - 12 hores de Música i Follia", un festival de rock paral·lel a les "Sis hores de Cançó" que ja se celebraven a Canet amb un marcat caràcter polític. El primer "Canet Rock" acollí 40.000 persones i va servir per llençar cap a l'èxit un jove grup anomenat aleshores Companyia Elèctrica Dharma, els quals actuaren amb el grup de teatre Els Comediants, en un espectacle de música, gegants i focs artificials.

La Companyia Elèctrica Dharma és, després de Pau Riba, la segona gran fita del rock català. Allò que altres grups havien estat buscant infructuosament, la fusió del folklore autòcton amb el ritme del rock anglosaxó, arriba amb ells. Mai abans ni després hi ha hagut una música que hagi pogut ser qualificada amb més raó com a rock català que la que va fer la Companyia Elèctrica Dharma en la seva primera època. Els seus primers tres discos "Diumenge", "L'Oucomballa" i "Tramuntana" són la presentació d'un nou univers musical, que algú batejà com "sardana-rock".